

Remissvar rörande delbetänkandet "Ökad tydlighet, stärkt samverkan - förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik" (SOU 2025:85), LI2025/01327

Utredningen, som är ett delbetänkande, utreder förutsättningarna för framtidens utvecklingspolitik. Ett konkret förslag till en mindre förändring av en formulering kring hur regioner ska samråda med civilsamhälle och organisationer i frågor som gäller regional utveckling presenteras. Detta förslag låter rimligt och ett förtydligande kring civilsamhällets roll i utvecklingspolitiken är positivt, då det i bästa fall kan leda till en mer inkluderande regionalpolitik.

I övrigt diskuteras i utredningen frågan om det finns förutsättningar för att slå ihop den regionala utvecklingspolitiken med landsbygdspolitiken och vilka fördelar och nackdelar en sådan sammanslagning skulle kunna medföra. Utredningen identifierar avvägningar som behöver göras på en mer generell nivå mellan kompensation och förutsättningar för regional utveckling och tycks förorda en framtida sammanslagning mellan de två politikområdena, om än inte uttalat.

Ökad samordning och ett förtydligande av olika nivåers roll är positivt och viktigt inom regionalpolitiken och landsbygdspolitiken. Det skulle vara önskvärt om utredningen också kunde gå mer på djupet i orsaker och tänkbara åtgärder kopplat till problem med ojämlikhet och ojämna utveckling mellan olika platser och regioner som de aktuella politikområdena syftar till att adressera. Det vill säga, vilka är problemen som ska lösas med mer samordning? Vems ska ansvara för att denna blir av och varför är det bara regionen som nämns kopplat till samordning? Dessa frågor återstår för utredningen att behandla.

Det som vidare lyfts fram i utredningen är behovet av en mer platsbaserad, eller territoriell politik som tar hänsyn till olika platserns förutsättningar och även att landsbygden behöver särskild uppmärksamhet. Vad detta innebär konkret är inte dock helt tydligt. Frågor som kan ställas här är inte om det behövs en politik som tar hänsyn till platserns olika förutsättningar utan vad som avses med detta och hur regioner och eventuellt även länsstyrelser ska kunna tillgodose detta?

Diskussionen om konsekvenser och nyttor av en förändrad territoriell utvecklingspolitik blir inte komplett utan en diskussion om kommunernas roll. Kommunerna har idag ett stort ansvar för utveckling av platser och landsbygdsområden samt har planmonopol för alla samhällsförändringar som kan behöva göras i regionalt utvecklingssyfte. Kommunerna ansvarar för många områden som är direkt kopplade till regional utveckling såsom bostadsförsörjning, skolor, näringslivsutveckling och socialt stöd till utsatta. Att avgränsa sig bort från allt som rör kommunernas ansvarområden blir märkligt och resonemangen därför i många fall ytliga och abstrakta.

Det blir i brist på konkreta idéer om vad som menas med så kallad "platssäkring" oklart både hur platser definieras men också hur och av vem dessa behov ska identifieras. Många frågetecken kvarstår och behöver klargöras i det fortsatta arbetet.

Sammanfattningsvis så är de bristerna i utredningen att relationen mellan olika nivåer i politiken inte klargörs och att nya begrepp som territoriell utveckling och platssäkring introduceras utan att de har utretts och definierats ordentligt. Att utesluta kommunerna ur utredningen gör också att det är svårt att se vilka konsekvenser eventuella förändringar av politiken och samverkan skulle ge lokalt. Det är samtidigt positivt att frågorna om samordning och ansvar mellan olika nivåer utreds vidare och tas på stort allvar.

Remissen besvarad av Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap/kulturgeografi.